

Ordföranden har ordet 2004

Från VärmlandsAnor 2004:4

Det är synd om folk som inte släktforskar! Oftast gnäller dom och jämrar sig över de mörka dystra november- och decembermånaderna. För släktforskaren däremot är den tiden högsäsong då han kan sitta vid läsapparaten milda sken och upptäcka den ena spännande saken efter den andra. Utan att ha dåligt samvete för försummat trädgårdsarbete och andra sådana trivialiteter.

Det börjar också bli dags att summera årets händelser på släktforskarfronten. I augusti t ex avhölls Släktforskar dagarna med riksstämman i Östersund, varom vår förträfflige redaktör hann få med ett reportage i förra numret av VärmlandsAnor. I samband med detta evenemang genomfördes som vanligt en ordförandekonferens där jag hade äran att delta som representant för vår förening. Här kommer några axplock från konferensen.

Som första programpunkt efterlyste förbundsstyrelsen synpunkter på nättidningen **Rötter**. Är Rötter en del av förbundets hemsida, eller är förbundets hemsida en del av Rötter, frågade man sig. Vad fattas och vad kan göras bättre? Uppenbarligen var förbundsstyrelsen en smula vilse och ville ha vägledning. Men trots ordförandens tappra försök att få till stånd en diskussion, så var det pinsamt tyst i församlingen så när som några få intetsägande inlägg. De flesta föreföll rätt nöjda med nättidningen i dess nuvarande form. Vad var det då som gick snett, har jag undrat efteråt? Jo, frågeställningen var nog felaktig. Vi skulle ha börjat i rätt ände med att diskutera målsättningen med Rötter i stället för att med en gång dyka ned i delfrågor.

Så övergick man till att diskutera **släktföreningar**. Skall sådana beviljas medlemskap i förbundet, undrade förbundsstyrelsen. Det framfördes åsikter både för och emot. För min del anslöt jag mig till den senare åsikten eftersom en släktforskarförening är en sammanslutning av släktforskare och en släktförening är en sammanslutning av personer som råkar tillhöra samma släkt. I den senare är en eller kanske två medlemmar aktiva släktforskare medan alla övriga bara tycker det är trevligt att träffas och umgås. Men det finns ju släktföreningar som är medlemmar i Värmlands Släktforskarförening, invänder den uppmärksamme läsaren. Javisst, men det är en annan sak! En sådan betalar en, säger en medlemsavgift och har likaså en röst på årsmötet. Men i förbundet är det annorlunda. Där är föreningens medlemsavgift och röstetal baserade på antalet medlemmar. En släktförening får alltså betala medlemsavgift och rösta för en massa folk som inte har en aning om släktforskning! Det tycker jag är fel. Men det tyckte inte majoriteten. Efter omröstning enades man om att släktföreningar inte skulle nekas medlemskap i förbundet.

Det tredje diskussionsämnet var **frivilligmedarbetare**. Alla ideella föreningar är beroende av sina frivilliga medarbetare. Det gäller styrelsearbete, mötesverksamhet, medlemstidning, kurser etc. Ofta är det bara några få inom varje förening som kämpar med dessa saker medan den stora massan av föreningsmedlemmar förhåller sig passiv. Vad beror detta på? Har folk inte tid, eller tror man sig inte klara av en uppgift? Här gled diskussionen snabbt över på projektet *Namn åt de döda*. Erfarenheterna från detta projekt visar att det faktiskt går att trumma fram nya skaror av frivilliga som snabbt blir entusiastiska inför uppgiften och gärna åtar sig mer. Nära 75 procent blev klara vilket är mer än vad man hade hoppats på. Vi var väl inte speciellt framgångsrika i Värmlands Släktforskarförening då det gällde *Namn åt de döda*. Men något gemensamt projekt är tydligen den rätta medicinen i det här sammanhanget. Det finns t ex många tänkbara registreringsprojekt, så kom med förslag! Ett samarbete i den här frågan med våra vänner på Arkivcentrum kanske inte vore helt fel.

Ted Rosvall redogjorde för arbetet med ny lagstiftning kring **tillgängligheten för folkbokföringen 1895-1991**. Här diskuterades hur man som släktforskare skall få tillgång till de 1900-talets kyrkböcker som nu skannas i stället för att mikrofilm. Ett tekniskifte har ägt rum mitt i filmningen av 1900-talets kyrkbokföring. I dag skannas böckerna istället. Detta ställer till problem med

tillgängligheten eftersom lagen skiljer på dessa två hanteringsätt. Förhoppningsvis kommer utredarna fram till att samma regler skall gälla.

Förbundet redovisade också **kommande produkter**. Här nämndes Grill som i framtiden kommer på CD. Också Emibas 1-2 skall komma i ny version som då även skall innehålla återinflyttade till Sverige. Här är en uppgift för föreningar och enskilda medlemmar att inventera inflyttningsböcker. Vidare kommer Kungsholmsskivan i slutet av mars 2005.

Slutligen gavs deltagarna tillfälle att ta upp andra ämnen och informera om olika aktiviteter. Här berättade jag om vårt upprättande av ett **personregister** till VärmlandsAnor samtidigt som jag rekommenderade andra att göra samma sak. Som resultat av sitt trånga arbete har många släktforskare publicerat mängder av artiklar i hundratals medlemstidningar. Detta synnerligen värdefulla material får inte begravas och falla i glömska utan bör göras lätt tillgängligt för all framtid. Risker för dubbelarbete är i annat fall överhängande. Och vad värre är, ovetande om tidigare behandling av ett visst ämne, kan någon mindre erfaren forskare publicera samma sak men av sämre kvalitet. I princip höll man nog med mig, men det verkar ändå som om man är mer intresserad av att skaffa nya tjugiga grejor än att ta vara på och få ordning på det som man redan har.

Lars-Gunnar Sander

Från VärmlandsAnor 2004:3

Som du kan se i detta nummer av *VärmlandsAnor*, har programgruppen inom styrelsen som vanligt tagit fram ett höstprogram. Synpunkter och förslag från medlemmarna till framtida program och aktiviteter är alltid välkomna. Du kan ta kontakt med någon i styrelsen eller skriva till föreningen för att framföra vad just du tycker att föreningen skall ta upp och verka för.

Vår förening har ett bibliotek och arkiv på Arkivcentrum i Karlstad. Här finns en hel del intressant material som behöver bekantgöras och göras tillgängligt för medlemmarna. F n har vi tyvärr ingen som är direkt ansvarig för samlingarna. Är det ingen som är intresserad av att ta sig an denna uppgift?

Internet är som bekant ett fantastiskt hjälpmedel för släktforskarna. Man kan ställa frågor till andra med samma intresseområde och få svar direkt. Nu hotas detta kommunikationsmedel av illasinnade krafter. Jag tänker då inte bara på virus utan på spam. Självt får jag 25-30 spam per dygn i min e-postbrevlåda. I tidningen läser jag om en expert som menar att Internet står inför ett nära sammanbrott just på grund av spam. Visserligen finns det lagstiftning och filter för att hindra spridningen av spam. Men spamdistributörernas programmerare ligger alltid steget före och hittar nya kryphål. Det vore bedrövligt om vi blev tvingade att återgå till den så kallade snigelposten.

Men nu till positiva nyheter. Föreningen DIS (Datorhjälp i släktforskningen) har en medlemstidning som heter Diskulogen. Det har varit en tämligen tråkig och trögläst publikation. Men från och med nr 62, som utkom i oktober förra året, har det hänt något. Tidningen har fått en ny redaktör och en enastående ansiktslyftning. Den är rikligt illustrerad i flerfärgstryck, som lockar till läsning av pedagogiskt upplagda artiklar. Diskulogen finns i vår tidskriftshylla på Arkivcentrum i Karlstad. Men det lönar sig absolut med ett eget exemplar som man får i egenskap av medlem i DIS.

En annan positiv nyhet är att Sverige snart inte längre kommer att vara ett u-land då det gäller alfabetet. I alla andra länder är bokstaven w en fullvärdig medlem av alfabetet. Så icke i Sverige! Här räknas w som en variant av v. Titta i ett lexikon eller i en uppslagsbok, så får ni se. Hade det varit någon konsekvens i denna galenskap så skulle vi ju ha räknat z som en variant av s, men så gör vi som bekant inte. Nu planerar Svenska Akademien för sin del att behandla w som en särskild bokstav i kommande upplagor av ordlistan och Svensk ordbok. Så skriver i alla fall Sture Allén den 9 juli i SvD. Detta är absolut något att tänka på för oss släktforskare som gör namnregister!

Slutligen ytterligare en positiv nyhet. I höst flyttar Sveriges Släktforskarförbund och Genealogiska Föreningen ihop i gemensamma nya lokaler i Sundbyberg. De båda organisationerna är fortfarande suveräna enheter, men samarbetet stärks helt klart. De nya lokalerna blir ett verkligt kraftcentrum för svensk släktforskning, inte minst tack vare GF:s stora bibliotek och genealogiska samlingar. Detta var något som jag drömde om i *VärmlandsAnor* för några år sedan, och nu har det till mångas glädje blivit verklighet!

Lars-Gunnar Sander

Från VärmlandsAnor 2004:2

Ännu ett årsmöte i vår förening är avklarat. Vi i styrelsen som fick förnyat förtroende tackar för det. Ny i styrelsen är Hans Olsson från Forshaga som vi hälsar varmt välkommen. Han efterträder Carl-Johan Ivarsson som bor och arbetar i Söderköping och därmed har haft svårt att komma till våra möten. Carl-Johan är dock i egenskap av redaktör adjungerad till styrelsen enligt gällande regler. En annan förändring är att Anette Carlsson och Arne Berg bytt plats från ordinarie till suppleant och vice versa.

Förra året frågade vi en hel del medlemmar om det fanns intresse för en resa till Släktforskarnas hus i Leksand. Vi fick då den uppfattningen att så var fallet. Och så tycker man det borde vara, i synnerhet som man läser i vissa mindre föreningars medlemsblad att det går hela busslaster upp till Leksand. Och vi är ju 1100 medlemmar i vår förening. Men på den annons vi hade inne i VärmlandsAnor 2003:4 var det bara tolv medlemmar som anmälde sig. När det sedan var dags att resa, så hade åtta av dessa tolv hoppat av! Vad kan nu detta ringa intresse bero på? Hur som helst hade vi fyra som gav oss iväg två givande dagar i Leksand. Inte minst beroende på den trevliga service man möter från personalen både på Släktforskarnas hus och på det intilliggande hotellet.

Den 13-15 augusti är det riksstämma med släktforskardagar i Östersund. Vår förening kommer att representeras av fem styrelsemedlemmar. Många värmlänningar har i äldre tider flyttat upp till Jämtland, bosatt sig där och lämnat efter sig många ättlingar. Vi tror därför att intresset för värmländsk släktforskning kan vara ganska stort i Jämtland. Om du som läser detta har något material att ställa ut i anslutning till vårt bokbord, så hör av dig!

Nästa år förläggs riksstämman till Göteborg den 27-28 augusti. Där kommer det att handla mycket om utvandringen till Amerika med tanke på alla emigranter som passerat staden. Vi kommer också att få lära oss vilka samband som finns mellan släktforskning och Göteborg som betydande sjöfartsstad.

Slutligen har förbundsstyrelsen också bestämt att 2006 års riksstämma med släktforskardagar skall förläggas till Stockholm. Med anledning av förbundets 20-årsjubileum kommer det då att bli en hel vecka med aktiviteter.

Vi skall nu i vår styrelse sätta ihop ett program för hösten. Hör gärna av dig om du har några idéer!

Lars-Gunnar Sander

Från VärmlandsAnor 2004:1

"Tingen är emot mig" sade August Strindberg. Ett och annat ting är också emot släktforskarrörelsen. Kampanjen *Rädda våra socknar* har ännu inte påverkat höga vederbörande. Herr statsrådet Ringholm är helt oförstående och hans kollega Ulvskog tycks till fullo motsvara den karikatyr som pryder ett av kampanjens brevkort, nämligen det som är adresserat till Kulturdepartementet. Det är fullständigt obegripligt att rikets indelning skall styras inte av staten utan av en numera fristående organisation, d v s Svenska kyrkan. Om man bortser från släktforskarnas önskemål i frågan så borde väl ändå varje människa med en gnutta systemtänkande i skallen inse att en långsiktig fast geografisk indelningsgrund för landet skulle vara användbar och fördelaktig i många sammanhang. För vi ser ju hur enheter på högre nivå som län, kommuner och församlingar slås samman, delas upp eller ändras alltefter som tiden går. Vill inte regering och myndigheter rädda våra socknar så får väl vi inom släktforskarrörelsen själva fastslå en geografisk standard som är lika med de församlingar som gällde innan vågen av sammanläggningar började. Dessutom bör nog län ersättas med det gamla hederliga begreppet landskap i släktforskarsammanhang.

Ett annat ting som är emot oss släktforskare är SVAR:s avgifter. Från årsskiftet har SVAR höjt sina avgifter för lån av mikrokort. Dessutom rekommenderar man att alla bibliotek bör ta ut den nya högre avgiften 20 kr per volym plus 25 kr för porto och emballage per beställning. Detta eftersom Sveriges Släktforskarförbund hävdar att avgiften bör vara lika över landet. Kommer biblioteken att följa denna rekommendation så ter sig ett Genline-abonnemang alltmer lönsamt för den enskilde släktforskaren.

Spam är ett otyg som väl drabbar alla internetanvändare. Nu har det också dykt upp släktforskarspam. I julhelgen var det en person som sände samma fråga om en anfader till samtliga ledamöter i vår styrelse. Ovetande om varandra lade några av oss ned tid och arbete på ett svar. Vi har även erfarenhet av en del amerikaner som tillämpat denna helt oacceptabla metod. Detta tvingar oss antagligen att i framtiden hantera sådan här frågor på ett byråkratiskt och för frågeställaren mindre smidigt och snabbt sätt!

Så har Släktforskarförbundet beslutat att medverka till att databasen EMIBAS skall bli tillgänglig för släkt- och emigrantforskare. Emellertid innehåller databasen för närvarande många fel. Dessa skall nu rättas enligt samma koncept som för projektet "Namn åt de döda". Efter vad jag förstått så kommer projektet att beröra Värmland endast i ringa omfattning. Här är nämligen databasen uppdaterad och av god kvalitet.

TV-serien *Min släktsaga* tyckte jag var bra speciellt ur en synpunkt. Den visade på att släktforskning inte alltid behöver betyda en hejdlös jakt på anfäder långt tillbaka i tiden. Forskning i släktens förehavanden på 1900-talet är inte att förakta utan kan vara nog så spännande.

Så till sist, om du inte köpt föreningens jubileumsbok *Anor och anekdoter*, så gör det!

Lars-Gunnar Sander
